

"Edirne'de Kültür ve Sanat"

**Ender
Bilar**

www.enderbilar.com

EDİRNE TARİHİNDE İNGİLİZ MİSYONERLİĞİ VE OKULU

Kuruluşunda bölge üniversitesi olan Trakya Üniversitesi, Çanakkale, Tekirdağ ve Kırklareli Üniversitelerinin de kuruluşlarının temel taşı olmuş, günümüzde de Balkan coğrafyasında misyonunu sürdürmektedir.

2023-2024 eğitim-öğretim döneminde yabancı uyruklu öğrencileriyle birlikte toplam 48.135 öğrenci sayısına ulaşan üniversite, bölgenin önemli bir eğitim-öğretim kurumu olmakla birlikte aynı zamanda kentin kültür ve sanat yaşamını da canlandıran, ekonomisini ayakta tutan kurumların başında gelmektedir.

Geçtiğimiz ay içerisinde gerçekleştirilen Edirne Gülü ile ilgili "Gül ve Gülcülük Paneli", Balkan Ülkeleri Kütüphaneleri arası işbirliği Sempozyumu ile Edirne başlıklı Sempozyumlar kentin bilim, kültür ve sanat yaşamına önemli katkılar sağlamıştır.

İstanbul Üniversitesi işbirliğiyle sürdürülen "Edirne Araştırmaları Sempozyumu" da kentimizin tarih ve kültür değerlerinin bilim insanlarımız tarafından araştırılıp ortaya çıkarılması açısından önem taşı-

maktadır. Sunulan bazı bildiriler tekrardan öteye geçemese de yeni araştırmaların da içinde olması sempozyumu öne çıkarmaktadır.

4. Edirne Araştırmaları Sempozyumu, 16-17 Mayıs 2024 tarihleri arasında Balkan Kongre Merkezinde gerçekleşti. Sempozyum programını inceleyerek izlemem gereken toplantıları seçmiştim. Bunlardan birisi de, Edirne'nin eğitim tarihi açısından önemli bir sunumdu. Aslında sunumu yapacak akademisyen Dr.Öğr.Üyesi Mustafa Kaan Sağ, 2019 yılında Belleten Dergisinin 83'üncü cildinin 296 sayısında yayımladığı "Edirne'de Bir İngiliz Misyonerlik Cemiyeti: Evangelikalizm, Milenyalizm ve Yahudiler" başlıklı makalesinde bu konuya yayımlamıştı. Bu sempozyumda da "Edirne İngiliz Okulu'nun Mimarisi ve lokasyonu Üzerine Bir Araştırma" başlığını taşıyordu.

Sayın Sağ'ın yapmış olduğu araştırması Yahudileri Hristiyanlığa döndürmek amacıyla 1842'de Londra'da kurulmuş olan British Society for the Propagation of the Gospel among the Jews (BSPGJ) adlı

bir İngiliz misyonerlik Cemiyeti'nin 19. yüzyılın ikinci yarısında Avrupa ve Kuzey Afrika'da açtığı merkezlere 1865'te Edirne'yi de eklemesiyle Edirne'de yapılan çalışmaları kapsamaktaydı.

Değerli hocamız Dr.Ratip Kazancıgil'in önderliğinde Öğr. Gör. Nilüfer Gökçe ile birlikte 2006 yılında Edirne Valiliği yayınları altında yayımlanan "Edirne'nin Eğitim Tarihi" kitabı için yaptığımız çalışmalar da Edirne'de bir İngiliz Okulu'nun varlığını tespit edememiştik. Edirne'nin eğitim tarihinde bir İngiliz okulunun da var olması ve bu okulun açılış nedeninin de misyonerlik çalışmalarını Edirne'de yaymak amacını taşıması da Edirne'nin siyasi tarihi açısından da önem taşımaktadır.

Bu İngiliz Cemiyeti'nin Edirne'yi seçmesi rastlantı değildir. Edirne'de Yahudi nüfusu M.S. 70 döneminden itibaren oluşmaya başlamış 1492'de İspanya'dan sürülen Sefarad Yahudilerinin II. Bayezit tarafından Osmanlı Devleti'ne kabul edilmesiyle artmıştır. Hatta Edirne Yahudileri 16. yüzyılın başında o dönem İstanbul'daki Yahudi nüfusunu geçmiştir.

Yahudi nüfusunun yoğun olduğu Edirne'ye gönderilen ilk İngiliz misyoner olan Dr. Zuckercandl, 1865 yılında Edirne'ye tıp misyoner olarak gelmiştir. G. Neumann ve eşi de Edirne'de okul kurmak üzere Edirne Misyonunu 1865-1872 yılları arasında sürdürmüştür. Misyoner Leopold Rosenberg de 1866 yılında Edirne'ye geleerek Neuman'a çalışmalarında destek vererek misyonun Edirne'de gelişmesine katkı sağlamıştır. Rossenberg çifti önce evlerinde Fransızca ve İncil dersleri vermeye başlamış ve bir süre sonra öğrenciler eve sığmaz hale gelmiştir. Bu çalışmalarla birçok öğrencinin Hristiyan olduğu görülmüştür.

Bu bağlam da, misyoner

Cemiyeti Edirne'de faaliyetlerini sürdüren Protestan Cemaati (Ermeni, Bulgar, Rum) ile de işbirliği yaparak dini etkinlikler düzenlemişlerdir. İngiliz Cemiyetinin öğrenci sayısı artarken cemiyet, Yahudi öğrencilerine İspanyolca, İbranice, Ladino, Almanca, İngilizce, çizim, aritmetik, coğrafya dersleri de vermeye başlamıştır.

Papaz L. Rosenberg'in 1905 yılında vefat etmesiyle çalışmalar 1905-1910 yılları arasında duraklama dönemine girmiştir. Rosenberg 1865'ten itibaren toplam kırk sene boyunca Edirne'de görev yapmıştır. 1874'ten sonra ağırlıklı olarak tıbbi nitelikte misyonerlik faaliyetlerine ağırlık veren Rosenberg, eşiyile birlikte Yahudi ve diğer tüm Osmanlı milletlerinden ihtiyaç sahiplerine ücretsiz sağlık desteği ve ilaç vermiştir. Bunun yanı sıra Yahudi ve diğer milletlerden ilgilenenleri vaaz ve ev ziyaretleri aracılığıyla Hristiyanlık hakkında bilgilendirmeye devam etmiştir.

Rosenberg'in ölümüyle Edirne'ye 1910 yılında Paul Dressler gönderilmiştir. Yahudi öğrencilerinin bu yoğunluğu sonunda cemiyetin okul arayışları artırmıştır. Dressler, Edirne'nin Kaleiçi semtinde bir bina bulmuştur. Bulunan bina, Edirne İngiliz Okulu adıyla 8 Aralık 1911 tarihinde açılışı yapılarak eğitim-öğretim çalışmalarına başlamıştır. Törene Edirne Garnizon Başkomutanı Abuk Ahmet Paşa ve 31 kişilik askeri bando ekibi ile dönemin Edirne Valisi Abdülkerim Bey, Edirne Konsolosu L.L.R. Samson katılmıştır. Açılışı yapılan

okula Edirne Valisi ve komutanın, dönemin Milli Eğitim Müdürü Namık Bey ile birlikte yerel yöneticilerin destek vermesi dikkat çekici olsa gerek.

Okul binası günümüze erişmemiştir. Yayımlanan bir ilandan binanın Kaleiçi semtinde yer alan Manyas Kapı da Reşadiye Bahçesi yanında olduğu anlaşılmıştır.

Akademisyen Sağ çalışmasının sonuç bölümüne önemli notlar düşmüştür;

"...20. yüzyılın başında Edirne İngiliz Okulu şeklini alan BSPGJ faaliyetlerinin Osmanlı yetkilileri tarafından tüm katmanlarıyla irdelenmemiş olduğunu düşündürmektedir. Edirne İngiliz Okulu ve benzeri kurumları irdelemek Orta Doğu, Anadolu ve Avrupa şehirlerinde eş zamanlı olarak yürütülmüş benzeri misyonerlik hareketlerinin dayandığı ortak inanç anlayışının son bir kaç yüzyıl içerisinde global siyaset üzerindeki etkilerini derinlemesine analiz etmeyi gerektirmektedir."

Bu çalışmada da görüldüğü gibi Edirne, geçmişte de günümüzde de konumu itibarıyla dış güçler tarafından her zaman önemli bir kent olmuştur. Bunu iyi okumamız gerekmektedir.

Edirne tarih, kültür ve sanat değerleriyle Balkanların kültür merkezi olmakla birlikte siyasi açıdan da önemli bir kenttir. Önemli olan bu kentin değerlerini koruyarak geleceğe taşımaktır. Bunun içinde halkımızda kent kültürü ve bilincinin gelişmesine katkı sağlanmalı, bu alanda yapılan projelere destek olunmalıdır.

Yenigün
edirneyenigun@hotmail.com
edirneyenigun@gmail.com
OFSET
GAZETECİLİK VE MATBAACILIK

YEREL SÜRELİ YAYIN

Kuruluş: 5 Mayıs 2005

Kurucusu ve Sahibi:
Hasan Tahsin ERYONARSorumlu Yazı İşleri Müdürü:
Tarık ERYONARHaber Editörü
Özgür ORHAN

Tarih: 5 HAZİRAN 2024 Sayı:5704

Yazışma Adresleri:

Sabuni Mahallesi Bedesten Dış Dükkanları No: 5 EDİRNE
Tel: 0 (284) 225 27 57 Tel/Fax: 0 (284) 214 33 31**WHATSAPP İHBAR HATTI: 0 541 225 27 57****Baskı: Yenigün Ofset Gazete ve Matbaa Tesisleri**Çavuşbey Mahallesi Mumcular Sokak (Eski İtfaiye Karşısı) No. 16/B EDİRNE
Tel: 0 (284) 213 51 82**Yıllık Abone Bedeli:2000 TL. - Şehirdışı Abone Bedeli:2500 TL. - Resmi İlanlar Sütun cm:140 TL. - Zayi İlanı 150 TL.****Fiyatı 4 TL. Fiyatlara KDV dahil değildir.****Renkli basılmasını istediğiniz özel ilan ve reklamlar pazarlığa tabidir. GAZETEMİZDE YAYINLANAN YAZILARIN SORUMLULUĞU YAZARLARINA AİTTİR.****www.edirneyenigun.com**

NÖBETÇİ

EDİRNE

ECZANE

SERAY ECZANESİ
ŞÜKRÜPAŞA MAH. BAHRİYE ÜÇÜK CAD. NO:53/A
İÇ KAPI NO:62
02849991990

TÜLİN ECZANESİ
FATİH MAH. ÜMRAH AKKAN CAD. NO:14
02842250833

EDİRNE CENT ECZANESİ
SABUNİ MAH. ÇİNGİRLER CAD. 25-209 EDİRNE
02842252003